

R E G É L Ő.

PESTEN csötörtökön october 16^{kán} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

T Ö R T É N E T É S E L B E S Z É L L É S .

A' k é s e l k e d ő. (Folyt.)

Már most minden eszközök közül szerencsését tenni a lerövidebb, ha nem is legkellemesb ut volt „egy gazdag örökösné által magát felemelni.“ A' szomszédságban Agtelki ur, egy gazdag földes ur, lakott. Leányának, Amaliának 100,000 forint jegy-hozomány ígértetett. A' fiatal Késey nagy kedvében volt az őszinte Agtelkinek, és Amalia kisasszony se vala iránta éppen hideg; 's noha Késey (hála érette familiája jelszavának) szép nem volt is, még is egy csinos, és kellemes leányka, mint Amalia kisasszony rajta kedvet lelhetett. A' tulajdonképpi kules szívéhez, mindazonáltal Késey ur flótája volt. Amalia kisasszony a' klavirt igen jól játszá, 's az ifiú Késey flótájával neki közönségesen accompanirozott. Egész játszásában csak egyet leheté kárhoztatni, t. i. hogy mindig három négy tactussal hátra maradt. 'S ha illyenkor Amalia felkiáltott: „Helyesen, helyesen Késey ur! csak három tactussal késett-el“ akkor természetesen e' felelet következett: „Jobb későn, mint soha sem kisasszonykám!“

A' fiatal pár kölcsönös hajlandósága sokáig titokban nem maradt a' vizsga szülők előtt. Az öreg táblabíró igen szivesen látta, hogy fija gazdag leány körül cselleng, és Agtelki uramnak is aligha lett volna kifogása a' házasság iránt. Sokat és sokszor megszólítá kedvesét a' leány, hogy jelentené-ki magát már egyszer; de ezt familiájának jelszava mindig kötve tartotta, 's ime! egyszerre kéro érkezik, a' gazdag Szapory ház örököse, 's az öreg Agtelkitől Amalia kisasszony kezét kéri! Csak most vevé észre Késey ur, hogy semmi veszteni való ideje nincs, 's elhatározá magát, hogy kedves Amaliájának atyjával értekezzék.

„Félek, igen félek, hogy talán már késő is van — vélekedék Amalia — csak előbb szolt volna kegyed, mielőtt ama 100 ezres fatalis ur házunkhoz jött, ki 100 ezer forintos jüvedelmével atyámat elkábitotta! de így — aligha későn nem lesz.“ — Késey biztatá őt, ’s az öreghez ment. A’ leánynak igaza volt. Agtelki ur a’ Szapory - házzal sokkal fontosabb összeköttetést remélt, mintsem leányát tőle megtagadni tudta vagy akarta volna; egyébiránt igen sajnálta, mert ama kérő előtt megjelenvén igen kedvesen fogadta volna Késey urat is vejének. Végzetül azon barátságos tanácsot adá neki, hogy leányának egybekelése és elutazása előtt kimélné-meg házát látogatásával. „Később — monda — meglátogathat az ur, mikor tetszik.“ — Azonban mielőtt Késey a’ házat elhagyta, a’ szerelmesek még találtak alkalmat összejövetelre; sebeseen egy jelszöktetési terv készült; minden meghatározott; hely és óra kijelöltetett. „Tehát pontban négy órakor kedves Késey! de bizonyosan ám!“ Ezek voltak Amaliának utósó szavai. „Okvetlenül kedvesem!“ viszonzá Késey, ’s eltűnt.

Négy lovas postakocsi rendeltetett meg más nap reggeli három órára. Három fertály háromra Késey felébredett; a’ novemberi éj setét és fagyos volt. „Még csak három fertály háromra! — gondolá magában a’ türhetlen szerető — hát még egy keveset alhatom.“ Nem sokára az óra hármát ütött; Késey felszedé magát ágyából, ’s az ablakhoz mene: „komor egy reggel — mormogá borzadozva — de hiszen még egy egész óra van hátra; ha sietek, egy óranegyed alatt kész vagyok. Mindent felszámítva még mindig marad egy fertály óram, ’s addig ágyban maradhatok.“ Egy fertályt ütött négyre. — „Nem borotválkozom-meg; megint tiz perczet nyerek.“ Végre negyedfél órakor felkelt, ’s gondolá: négy óra egy összejövetelnél annyi, mint két fertály ötre. — Már egy fertály órával előbb a’ megrendelt időnél tipeggett Amalia kisasszony a’ kijelölt helyre. Egy fertálylyal később Késey ur lépett-ki hazulról. Midőn a’ parkhoz ért, valamelly alakot vön észre. „Angyalom!“ kiálta kiterjesztett karokkal. — „„„Ugy! — szóll az öreg Agtelki — eljött végre kegyed? Valóban különös játéka a’ vak esetnek, hogy ma olly korán felébredtem, ’s hogy éppen ezen helyre kelle jönnöm. Ekkor Amaliát lelém itt, ’s ember-ségemre mondom Késey ur! szerencsés ember vagyok: mert

egy pár minutummal később, 's ti hegyen völgyön túl vagytok. De most az egyszer, kedves Késey, egy fertály órával későnjárt.“ — Ezzel Agtelki ur megfordult, Késey ugyan azt tévé, 's otthon még egyszer lefekvén mefogadá, hogy soha meg nem házasodik, a' mint hogy szavának embere is maradt.

Amortól rútol kijátszva Késey ur most a' politikára szentelé magát, 's egy idő mulva főjegyző lön a' vármegyénél. Az ország gyűlése éppen egybe hivatott. A' vármegye követeket kezde választani. Késeynek semmi ajánlása se volt szilárd caractere és talentumain kívül; mindaz által olly hatalmasan lépett-fel gazdagabb vágytársa, (Kőváry fő szolgabíró) ellen, hogy nem lehetett meghatározni, kinek pártja győzend. Ki Késeynek restségét és örökös késelkedéseit ismerte, nem csudálhatta más részről eléggé amannak ügyességét és mély belátását. Ő, a' mint véle, már minden nemes házaknál megfordult, mellyeknek szavazásuk volt; csak egyetlen egy volt még hátra, egy öreg táblabíró hét mértföldnyi távulságra Lakházától, kit még meg kellett kérnie, hogy érette szavazzon. Éppen egy nappal a' választás előtt parancsolá paripáját felnyergeltetni, hogy a' nevezett táblabíróhoz menjen. Már kengyelben volt egyik lába, midőn a' pesti hirlapokat hozák-meg. Késey beléjek tekinte, keresztül futá tartalmokat, 's egy cikkelynél megállott, mellyre ő is fogadott. „Ho, ho!“ — mondá — itt 20 aranyt veszthetnék!.. ha vissza jövök, legott irnom kell... nem, nem! mindjárt kell R_{**} barátomnak irnom.. vagy még is tán előbb a' táblabíróhoz kellene mennem?... Nem! irok, 's aztán legalább megmenekedtem a' dologtól.“ Vissza ment tehát szobájába, 's a' fontos alku felett egy hosszú levelet irt; azután felült lovára, hogy a' táblabíró szavát magának megkérje. Ut közben találkozott szolgabíró Kőváryval, 's a' két ur egymást futólag köszönté. Miután Késey az öreg táblabíróhoz érvén előterjeszté kérését, mond amaz: „Ej, ej! miért olly későn? Kőváry ur már egy tutzatszor volt nálam. Én nem akartam neki szavamat adni, mert mindig gondoltam, hogy kegyed még eljövend; de ma már midőn minden azt mutatta, hogy kegyed el nem jó, végre csak ugyan megígértem főszolgabíró urnak. Egy fertály órával előbb, és szívesen szolgálhattam volna.“ Ezek valának szavai a' táblabírónak. — A' szavazás végzetével e' következmény olvastatott-fel: „Kőváry főszolgabíró ur 371

Késey főjegyző ur 370 szavazattal. — Éljen éljen Kőváry fő szolgabíró!

Azonban Kőváry rövid idő mulva megbetegedett, 's vissza kívánkozék. Most Késey minden vágytárs nélkül választott, csak egyedül azon egy feltételt köték-ki neki, hogy egy uj javatnak minden erejéből ellene szegezze magát, melly a' Budapest közt felállítandó hidat tárgyazá. Késey még éppen jókor érkezett Pozsonba; mert következő nap a' kerületi ülésben a' hid iránti végzés harmadik felolvastatása következék. A' felolvasztatás déleesti 6 órára rendelteték. Azon időben az Arená-ban nevezetes lovagnművészek játszanak. Késey misstress Angelikát még nem látá. Ő tehát elküldé inasát, 's egy zárt széket rendeltetett. Hogy semmi időt se veszejtsen, 's az Arenához közelebb juthasson, hősünk ebédjét a' ligeti vendégházban rendelé. Ebéd után egy palaczk jó badacsonyi mellett néhány levelet irt még különféle barátjainak, alkalmasint csak azért, hogy aláírhasssa: ország-gyűlési követ. *(Végzet következik.)*

É L E T - T Ö R T É N E T.

Néhai idősb Vedres István élet-rajza.

(Folytatás.)

Szegednek megmentésében is a' mint 1816-dik ugy szinte 1830-dik esztendőben volt nagy vizaradások alkalmával telkesen munkálkodott.

A' 3-dik szám alatt kiadott munkája több törvényhatóságok által a' legnagyobb figyelemmel vétetett, sőt Gömör vármegye rendei azt az ország gyűlésén is felvételni legérdemesbnek tartották. — Itt igen helyén látom Császár András urnak több tek.nemes vármegyék táblabírájának Szeged városa tanácsához irtt, és szép dicséretekkel teljes ezen levelét beiktatni: „Amplissime etc. etc. — „Provincia de foetibus sagacis ingenii Vedresiani opinandi favore propitiae fortunae mihi obtigit. Quanto habuerim invidendos A. Senatus conatus, partusque celebris Vedresii? relatio, quam cum voluptate communico, sistit. — Opinioni meae publicum hujas calculum suum adjecit, subindeque apud ablegatos necessaria disposuit. — Regnum itaque in utramque dormiet aurem, si tantorum operum usum facere neglexerit. — Denique serius, an citius? fiet horum usus. Aeternae olim cedet A. Senatui gloriae Ve-

dresium sui commembrum tantae molis fundatorem, se vero promotorem fuisse, Securae gloriae illius litera hac prae-gustum facere volui, forte abs re non erit relationem meam ope Ephemeridum publico notam reddere. Reliquum est, ut sincero cum cultu perseveret — Amplissimi senatus Rosnaviae 3-a Decembris 1807. obsequentissimus servus et amicus Andreas Császár mp. Gömör et aliorum II. Cottuum Tabulae Judiciariae Assessor.“ — A' felidézett jelentésben Vedres urnak hazafisága, nemes gondolkodása, messze látósága, a' tudományokban mind a' föld fekvésére, mind a' szükségeseknek kipótlására, 's az inségben voltaknak a' szükségeseikkel leendő felcserélésére szerzett jártassága dicsértetvén, egyszersmind abban illy szavak is olvastatnak — „ha ezek a' nagy gondolatok alkalmaztathatók, 's végre hajthatók, Vedres ur munkája száz Trajanus hidjánál nevezetesebb, 's hasznosabb.“

A' derék férjfiút nem csupán hazája ismerte, és becsülte csak, hanem nagy törekedései, munkássága, és tudományossága a' külső országokra is eljutván 1823-dik esztendőben a' morva-szléziai gazdasági tudós társaság által illyen tartalmú levéllel tisztelteték-meg: „Die k. k. mährisch-schlesische Gesellschaft des Ackerbaues der Natur, und Landeskunde ernannte den Herrn Stephan von Vedresch Ingenieur der k. Freystadt Szegedin in Ungarn zu ihrem correspondirenden Mitgliede. Sie freut sich der Hoffnung durch diese Verbindung ihre gemeinnützigen wissenschaftlichen, und patriotischen Zwecke auf das thätigste befördert, und unterstützt zu sehen. Brünn den 1-ten December 1823. — Director A. F. Gr. Mitrowszky, Amts-Gubernator als Kurator. Kanzler D. Steiner von Pfünpen mp. k. k. Rath. Secretair J. Caner mp.“ — Ezen felül még a' bécsi hasonló társaságnak is tagja volt, mi alantabb ön aláírásából is kitetszik. De eziránt sem a' társaság diplomája, se pedig a' kinevezési levél kezembe nem juthatván, azt közlenem nem lehet.

A' tartós munkák, 's minden ágú fáradozások által némiképpen megtöretve mintegy 34 esztendeig viselt földmérői hivataláról 1821-ik esztendőben lemondott. A' n. m.

magyar kir. kamara is ismervén a' derék férjfiút azon esztendei Pünköst hava 3-án 13130-dik szám alatt költ leírásának ilyen szavai által „Eidem cum honorifica recognitionè praestitorum curriculo 34 annorum utilium servitorum, et retentione praehabiti Geometrae Civici characteris dispensationem quidem tribui etc.“ — hasznos szolgálatainak megismerése mellett a' városi földmérői nevezetnek meghagyása mellett fogadta arról lemondását.

Idősb Vedres István hazafiságának, a' tudományok, és szép mesterségek iránt igazi vonzódásának, 's ezek virágzására lelkes törekedésének el nem halgatható bizonyosságát hagyta 1830-ik esztendei országgyűlési iratok jegyző könyve második részének XXXVII-ik ülésében CXII-dik szám alatt beiktatott illetén tartalmú, 's áldozatát bizonyító levele által is: „Hogy én alól irtt, az utóbb mult országgyűlése rendelési II-ik cikkelyének következtetésében, a' hazai magyar nyelvnek terjesztésére, és mindennemű tudományokban, és mesterségekben való bővebb kimivelésére felállítandó magyar tudós társaság egybegyűlt fundusának nevelésére két száz forint p. p. (három huszast egy forintba számlálván) ajánlok töke-pénzül, olly lekötelezésem mellett, hogy azt azon nemes társaságnak, a' midőn velem az iránt, hogy hol, és mikor fizessem-le, parancsolni méltóztatik, minden hiba és hátramaradás nélkül jó, és kelendő pénzben azonnal kifizetem. — Mellynek hitelére adom ezen szokott pecsétemmel megerősített kötelező leveletem. Szegeден september 1-ső napján 1830-ik esztendőben. Vedres István mk. t. n. Csongrád vármegye táblabirája, a' bécsi, és morva országban a' brüni mezei gazdasági cs. királyi társaságok tagja (P. H.)“ *(Végzet következik.)*

J E L E S M O N D Á S.

Boldogító hon.

Boldog, kinek szép hont adának

A' sors örök végzései,

Hol Geniusz szelid nyomának

Láttatnak nyilván jelei.

Kölösey.

E r ő s l é l e k.

Fogd-fel aczél-mellel sorsodnak durva csapásit,

És csüggedni ne tudj, nyugodalmad' vitta-ki lelked.

Bárány Ágoston után L. Amalia.

Foglalatosság. Nem gondolná az ember, milly nagy jótémény az égtől, hogy a' szükségét és dolgot teremté, mellyek nélkül az embert megölné az unalom. Boldog, kinek napjait foglalatosság rövidíti. K. ifjú Kovács Zsigmond.

Élet képe Fáyból. A' vigság érzékink lelkét elkapó mámor, mellyben a' mindenkori szertartás emberfeletti bölcseség volna. — A' mulatságok, ha ritkák 's vétketlenek, jótévéleg zavarják-ki a' testet lelket szunnyasztó egyformaságból.

A' szenvedő léleknek, ha sehol vigasztalást nem talál, enyhülést fog nyújtani, ha felkeresi a' rokon szenvedőt, 's vele szövetkezik.

Roglaticzáról Bácsból.

K Ö L T É S Z E T.

Intés az élet-vándorhoz. Boldog. Szerencsés.

Mit javasol vándor! értsed
Több lantosok műzsája,
Hogy szerencsés legyen élted
Minden napja 's órája.
Bölcs az, ki a' jövődönék
Koszorúzza fátyolát,
De vizsgálni tovább ennek
Nem kívánja oldalát,
Minden időn a' kebeled'
Örömmek tárva tartsad,
De szenvedés ha lesz veled,
Tűrni békén tanuljad!
A' reménység ápolgasson
Hogy ha szerencse kerül,
Zivatar nem tart hosszason,
Várj, mert az ég kiderül.
Ha hullatja virágait
Örömed koszorúja,
Igyekezz, hogy hiányait
Munkálatod pótolja!
Szedj tavaszi virágokat
Korán, mert ha elmúltak
A' szép napok, már azokat
Nem leled, mert elnyiltak.

Százszor boldog, ki éltenek
Minden perczét úgy éli,
Hogy azt csupán a' szent rénynek
'S nem egyébnek szenteli.
Szerencsés, ki bölcsen veszi
A' sors bár milly csapását,
'S mérséklett móddal érezi
Szerencséje nagyságát,
Majd lelkének nyugalmaival
Halad elő élete
Rózsás útján gyám-botjával,
'S nyílt vidám tekintete
Ül szelíden az arczára,
Midőn elér sirjához,
Hol a' bölcsenek számára
Tisztább öröm mulatoz.
Mert pihenni vágy, nagy útja
Mégfárasztá erejét,
'S béke, kíséző barátja,
Szerzi örök enyhelyét.

iffj. Thoroçkay László
Bokajból.

K Ü L Ö N F É L E.

V-ik Károly mulatságai. Miután V-ik Károly császár a' koronáról lemondott, életének utolsó esztendejében különféle önmozgókkal (Automaton) szokott volt mulatozni. A' művész, ki azokat készítette, Senellus Turrianus volt Cremonából. Szokása vala a' császárnak asztal után az asztalt különféle fegyverkezettekkel és lovagokkal megrakadni; némellyek dobot vertek, mások flótáztak, egy harmadik lándsákkal viaskodott 'sa't. Néha fából készült verebeket hagyott szobájában repdesni, mellyek ismét vissza tértek fészkeikbe. Kis búza malmokat is készítetett, mellyek olly kicsinyek voltak, hogy egy kesztyűben el lehetett rejteni, 's még is naponként annyi lisztet őrlöttek, mennyi 7 ember táplálására szükséges.

Remek hasz talanság. Camus XIV. Lajos mulatságára egy kis mechanikai hintót készítet, melyet két ló huzott; benne pedig egy dáma ült, hátul az inas és huszár állott. Ha e mű-eszközt az asztal egyik végére felállították, a' kocsis ostorát eldurrantá, 's a' lovak elkezdének szaladni, és lábaik olly természetesen mozogtak, mint az élőkéi. Midőn a' hintó azon helyre ért, hol a' király ült, megállott, az inas a' bakról leugrott, 's a' hintó ajtaját kinyitá. A' dáma kilépett 's meghajtván magát, a' királynak kérelem-levelet nyujta. Miután darab ideig várt, ismét meghajta magát, 's a' kocsiba vissza ment. Az inas a' koci ajtót betevé, hátul ismét felállott, a' kocsis ostorát eldurrantá, 's a' lovak tovább haladtak.

Remény és vallás. Midőn az ádáz sorstól elnyomatott zsenge létünk komoly sorsa a' szenvedélyek tág tengerében hanykodik; midőn keserű könnyek hullnak búskomoly arcunkról, melyeket elkeseredett szívünk bocsát-ki; midőn minden megtagadja tőlünk vigasztaló segedelmet, csak a' remény és vallás nyit ösvényt, melly által kitérhetünk a' meglegedés partjára.

Novák János.

Nemes bosszúlat. Tasso egyik ellensége — mert hol nincs ellensége az érdemesnek? — az udvar előtt gyanús üldöztetésbe esvén, valamelyik barátja mondá Tassónak, hogy ez igen jó alkalom lenne azon ellenségével bosszúját éreztetni. „Én részemről — viszonza Tasso — sem életét, se vagyonát, se becsületét el nem veszem: de mit szeretnék benne kioltani, az alacson irigysége volna. Ha azonban mellette téendő esdeklésem az udvar előtt mentségére tehetne valamit, teljes készséggel fogom tenni, 's ha megszabadulva ujjolag irigykedő nem leszen, legtöbbre fogom becsülni a' világon.

S. Karolina.

Tréfa is nem is Somogyból. 1) „A' ngos ur levelet küldött, hova tegyem?“ kérdé Finette a' szobaleány öltözködő urnéját. — „„Csak a' levéltárba, a' többi familiai papirosok közé.““ — „És ezen szabó-contót?“ — „„Férjem dolgozó asztalára.““ — „És F. urnak billet-doux-ját?“ — „„Ah! azt én magam teszem-el ide a' parfüm-ek és vizek közé.““

2) „Mi az új testamentum?“ kérdezik B. urfit egy nyilvános próbatéten. „„Semmi jó — lön a' szerény válasz — mert édes papám mindig azt mondja, hogy a' mi új, nem jó.““

Frankenburg.

Kérdő rejtvény.

- 1) Mikor esnek legjobb ízűn a' kis almák, körtvélyek 's más apró gyümölcsök?
- 2) Mi hasonlít legjobban egy fél szalma-szálhoz?
- 3) Kinek van kevesebbje, mint éppen semmije?
- 4) Hogy írhatjuk a' száraz fűvet egy szóval?

Előbbi rejtvény: Csóka. 's a' t.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.